

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > נושאים בפרשה_013_שמות.תשעה

נושאים בפרשה_013_שמות.תשעה

ענין מהות שמו של אדם

אמרו בברכות (ז:): "מנא לן דשמא גרים אמר רבי אליעזר דאמר קרא לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ אל תקרי שמות אלא שמות". ומצינו דוקא לרבי מאיר שהיה בודק ומדייק בשמות, כמו ששינו ביומא (פג:): רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי הוּו קא אזלי באורחא רבי מאיר הוּו דייק בשמא רבי יהודה ורבי יוסי לא הוּו דייקו בשמא כי מטו להוּו דוכתא בעו אושפיזא יתבו להו אמרו לו מה שמך אמר להו כידור אמר שמע מינה אדם רשע הוּו שנאמר כי דור תהפכת המה. ולהבין מהות ענין השם ולפי"ז להבין בס"ד מדוע רבי מאיר דוקא דייק בשמא. כי שם מלשון שממה, וכמ"ש והארץ היתה "תהו", ופרש"י תוהה על שממון שבה. כביכול לצורך מקום הנבראים נסתלק גילוי אין סוף ברוך הוּו, ונראה הדבר כחלל ושומם. וזהו תהו - שממון, ואזי כתוב "ויאמר אלהים יהי אור", כי החשך גורם לתפיסת שממון כמורגש בחוש. לעמתו האור יוצר גילוי, ואזי כאשר נגלה האור נסתלק השממון, ונעשה משממון שם. ולכך דוקא באור נאמר שם ראשון "ויקרא אלהים לאור יום". הוּו הראשון דייקא שנקרא לו שם. ודייקא רבי מאיר שנקרא כן מלשון אור - מאיר שרשו ב'ויאמר אלהים יהי אור' - אור שמסלק השממון. וכיצד סילוק השממון? ע"י שמו של אדם. שענין שמו הוּו שם מאיר בבחינת אותיות מאירות. וכל שם הוּו חלק מחלקי האור שמסלק חלק מן השממון, ולכל אדם ניתן שם אחר, כי לכל אדם יש חלק אחר, חלק פרטי בסילוק השממון.

אולם אמרו ביומא (לח:): מאי ושם רשעים ירקב אמר רבי אלעזר רקיבות תעלה בשמותן דלא מסקינן בשמייהו. וביארו שישי ב' בחינות בשם. א. "שם טוב" שם של תיקון, והוּו מי שזוכה לסלק חלקו בשממון. ב. "שם רע" - מי שאינו מסלק חלקו בשממון, ויתר על כן מגדילו ח"ו. וזהו שם רשעים ירקב, רקב אותיות 'קבר', מקום השממון, ולפיכך דייקא רבי מאיר ששרשו באור המאיר את השם ולכך הוּו בודק בשם האם זה "שם טוב" שמאיר ומסלק את השממה, או "שם רע" ח"ו ככידור לשון דור תהפכות שמהפך אור לחשך, מילוי לשממה.

ולכך העצם המאיר את העולם הנקרא חמה - שמש. שמש מלשון שם, כי השם הוּו המאיר. ובגמ' (גיטין יא:): אמרו: גיטין הבאים ממדינת הים ועדים חתומים עליהם אף על פי ששמותיהן כשמות עובדי כוכבים כשירין מפני שרוב ישראל שבחו"ל שמותיהן כשמות עובדי כוכבים. אולם במצרים אמרו חז"ל (שמות רבה פרשה א) אמר רב הונא בשם בר קפרא: בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם ושלא שינו את לשונם ושלא גלו סודם וכו'. וזהו שכתוב: "ולבני ישראל היה אור במושבותם", אלו שלא שינו שמם, שמם האיר להם. והוּו שרש גאולתם - לילה כיום יאיר בליל התקדש חג הפסח - ששם מאיר להם.

וכאשר זוכה האדם, שמו עולה ועולה ומגיע לשרש הכל שהוּו שמו של הקב"ה כמ"ש בסוטה (י:): יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקדוש ברוך הוּו. וזהו ההיפך הגמור משם של שממון, אלא נעשה חלק משמו של הקב"ה ש'כבודו מלא עולם', ויתר על כן 'לית אתר פנוי מיניה'.

וזה שכתוב (בבא בתרא עה:): עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקדוש ברוך הוּו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. ומעין כן יש בעוה"ז אצל יהודה כנ"ל. וכן הזכרת שם המפורש ע"י כה"ג ביוה"כ היא התדבקות שם הכה"ג שדומה למלאך ה' צבאו"ת - לשמו ית"ש.

וכאשר כל השמות יסלקו את השממה, אזי יתגלה "ביום ההוּו יהיה ה' אחד ושמו אחד". שמו אחד דייקא. ■
[מתוך כתבי הרב, שליט"א]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/שמותתשעח013בפרשה> נושאים-בפרשה

Links

[1] <https://bilvavi.net/parsha.summary>